

Роль ПАТ «Укрзалізниця» у вирішенні проблем щодо експлуатації малодіяльних дільниць залізниць України

Кириленко О.М.

кандидат економічних наук, доцент.

Кафедра Менеджменту Зовнішньоекономічної Діяльності Підприємства

Факультет Економіки та Бізнес Адміністрування

Національний Авіаційний Університет,

Київ, Україна

ons@ua.fm

Анотація — робота присвячена розгляду проблеми неефективної експлуатації малодіяльних дільниць залізниць України ПАТ «Укрзалізниця». В роботі буде розглянута основа функціонування регіональних філій, проблема їх неефективності та буде запропоновано вирішення проблем щодо експлуатації малодіяльних дільниць.

Ключові слова — малодіяльні дільниці, сталий розвиток, реформування галузі.

I. ВСТУП

Вітчизняний залізничний транспорт, виходячи з його техніко-технологічного-економічного стану та з врахуванням необхідності реалізації інтеграційних процесів у Європейську транспортну систему має бути негайно забезпечений механізмом реалізації сталого розвитку.

Залізничний транспорт України має ряд особливостей. По-перше, це досить складна функціонально-організаційна система, яка охоплює велику кількість ланок транспортних перевезень, в тому числі локомотивне і вагонне господарство, вантажне, пасажирське і матеріально-технічне забезпечення, колійне господарство, зв'язок, автоматику, телемеханіку, енергетику, господарство інформаційних технологій, захисні лісосмуги, служби водопостачання, господарство будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Сталий розвиток залізничної галузі, як системи, забезпечує Публічне акціонерне товариство «Укрзалізниця» (далі ПАТ «Укрзалізниця»), яке було створене 1 грудня 2015 року, 100 відсотків акцій, якого закріплюються в державній власності [1]. Метою діяльності даного товариства є задоволення потреб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученні, забезпечення ефективного функціонування та розвитку залізничного транспорту. Компанія забезпечує 82 % вантажних і майже

50 % пасажирських перевезень, які здійснюються усіма видами транспорту. ПАТ «Укрзалізниця» є правонаступником Державної адміністрації залізничного транспорту України, а також підвідомчих підприємств і закладів, що мали статус окремих юридичних осіб. До складу ПАТ «Укрзалізниця» входить 6 регіональних залізниць і близько 140 інших структурних підприємств (рис. 1.1.). Національна мережа залізниць є стратегічним активом України і ключовою ланкою транспортного сполучення між ЄС, Росією і Центральною Азією. В умовах реформування залізничного транспорту особливо актуальними постають питання його ефективного функціонування, формування моделі його стійкого соціально-економічного розвитку. Однак у зв'язку із комплексом технологічних причин позначилась проблема експлуатації малодіяльних дільниць залізниць України. Малодіяльні дільниці включають в себе станції та лінії, що є частиною мережі, що входить до Регіональних філій ПАТ «Укрзалізниця». Вони є частиною майна даного Публічного акціонерного товариства. Враховуючи проблему функціонування малодіяльних дільниць залізничного транспорту в умовах реформування галузі, в даний час, нами було вивчено наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, які займалися даною проблематикою. В результаті аналізу наукових джерел за даною проблематикою та в межах проведеного дослідження, в подальшому, розроблені заходи щодо підвищення ефективності їх роботи. Адже це одне з найважливіших завдань, що сьогодні стоїть перед менеджментом залізничного транспорту і потребує негайного вирішення.

Основними причинами скорочення вантажних та пасажирських перевезень залізничним транспортом є погіршення економічної і політичної ситуації в країні, зменшення обсягів виробництва, скорочення доходів населення, анексія Криму Росією, бойові дії на сході країни тощо. Нині завданням малодіяльних дільниць є в повній мірі задоволення в перевезеннях

підприємства різних галузей та населення; комплексному розвитку їх пропускної здатності; узгодження та уніфікації параметрів технічних їх засобів; забезпеченні єдиної технології й погодженої організації роботи з різними видами транспорту, передачі вантажів з одного виду транспорту на другий, пересадці пасажирів і організації комплексного транспортно-експедиційного якісного обслуговування; уніфікації тарифів, умов

і правил перевезень вантажів і пасажирів, планових, звітних, експлуатаційних та економічних показників роботи. До факторів, які впливають на результати функціонування та розвиток малодіяльних залізничних ліній слід віднести:

- економічні (динаміка розвитку або стагнації економіки регіонів, які тягнуть до малодіяльних ліній, обсяги інвестицій в промисловість, рівень розвитку сільського господарства і т. ін.);

- демографічні (динаміка зміни чисельності населення, частка працездатного населення і т. ін.);

- соціально-політичні;

- воєнно-стратегічні.

Основною компонентною складної транспортної системи України є «залізничні перевезення вантажів та пасажирів». На ринку транспортних послуг малодіяльні дільниці, складаючи п'яту частину загальної експлуатаційної довжини залізничної мережі держави, виконують тільки 2,37% усього вантажообігу, з 83,2%, від перевезень вантажів та пасажирів залізницями. Але їх роль в даний період часу в загальній транспортній системі України досить вагома. Їх функціонування дозволяє задовольняти в перевезеннях продукції підприємств і переміщення населення 19 областей держави. Через це малодіяльні дільниці звертають до себе увагу фахівців транспортної галузі. Малодіяльні дільниці, проблеми їх функціонування, виходять також з вкрай важкого фінансового стану залізничного транспорту. Враховуючи також необхідність транспортного забезпечення «депресивних» економічних районів, вважаємо, що саме держава має прийняти безпосередню участь в підтриманні їх функціонування.

III. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Проблема збиткових малодіяльних залізничних колій повинна для кожної з них вирішуватись окремо, на основі відповідних техніко-економічних обґрунтувань у наступних варіантах:

- відшкодування збитків залізниць місцевими органами влади, або власниками під'їзних колій;

- передача дільниць, станцій на баланс місцевих адміністрацій або підприємств-користувачів;

- закриття, якщо не вирішені питання компенсації збитків залізниць.[3]

Зниження експлуатаційних витрат малодіяльних дільниць при дотриманні високої якості та безпеки перевезень являється однією з найважливіших задач, від успішного рішення якої залежить зростання конкурентоспроможності та ефективності роботи всього залізничного транспорту. [2]

З часом, в системах управління залізничним транспортом має бути реалізоване ефективне планування на всіх адміністративних рівнях, що забезпечить чітке автоматизоване управління в умовах високої динамічності, запобігаючи спірним ситуаціям обґрунтованості використання інфраструктури малодіяльних дільниць на етапі всього життєвого циклу їх існування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Укрзалізниця [Електронний ресурс]/ Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Укрзалізниця>
- [2] Кириленко О.М. Вітчизняний і зарубіжний досвід експлуатації малодіяльних ділянок залізничного транспорту // Економіка і управління: зб. наук. пр. Державного економіко-технологічного університету транспорту. Київ, 2016. Вип. 37. С. 76-83.
- [3] Кириленко О.М. Методологічні аспекти і принципи розрахунку витрат на малодіяльних дільницях // Економіка і управління : зб. наук. пр. Державного економіко-технологічного університету транспорту. Київ, 2016, Вип. 38. С. 180-187.